

BILTEN 2

18. Međunarodni pozorišni festival

11. oktobar 2023.

POČEO JE 18. JOAKIMFEST!

FOTO: Nenad Borisavljević

Na velikoj sceni Knjaževsko-srpskog teatra sinoć je svečano otvoren 18. Joakimfest.

Publici koja je ispunila salu do poslednjeg mesta, obratio se direktor Knjaževsko-srpskog teatra Mladen Knežević koji je pozdravio gledaoce i goste festivala i naglasio da je uspeh održavati pozorišni festival ovakvog kvaliteta punih 18. godina. Takođe, Knežević je istakao značaj publike i istakao da će gledaoci od ove godine imati posebno mesto na festivalu. Naime, uvedena je i treća nagrada na festivalu koju će dodeljivati žiri publike za najbolju predstavu u celini.

Selektor 18. Joakimfesta dr Miroslav Radonjić zvanično je otvorio festival. Govoreći o poziciji pozorišta u savremenom društву, Radonjić je istakao da iako živimo u vremenu surovosti i vulgarnosti, postoje „plemenite oaze“ poput ovakvih događaja na kojima treba da počivaju sve zajednice, a Kragujevac je takvu oazu prepoznao u ovom festivalu. Sledеći ideje Joakima Vujića, po kome festival i nosi ime, doveli smo relevantne predstave koje korespondiraju sa stvarnošću i koje će kod publike podstićati emociju ali i kritičko razmišljanje o stvarnosti u kojoj živimo – istakao je selektor 18. Joakimfesta.

Prve večeri festivala izvedena je predstava „Hasanaginica“ u režiji Dušana Tuzlančića i produkciji Gradskog pozorišta „Semberija“ iz Bijeljine i Narodnog pozorišta Republike Srpske iz Banjaluke.

PUNK-MELODRAMA KOJA POSTAVLJA PUTOKAZ PREMA TOČKI MIRA

„Predstavu smo iznijeli s velikom lakoćom, u velikoj ljubavi i međusobnom poštovanju“, navodi Dario Harjaček, reditelj predstave „Alabama“.

Na 18. Joakimfest donosite predstavu „Alabama“, autora Davora Špišića. Kako biste opisali suštinu ove predstave?

Alabamu bih nazao punk-melodramom. U njoj nalazim jednu uzbudljivu ambivalentnost u jednom anarhoidnom, suvremenom jeziku autora koji se miješa sa struktrom gotovo pučkog komada. U tome postoji logika dvije generacije – jedna ona koja progovara kroz pokojnog sina i druga koja progovara kroz majku koja s mrtvim sinom razgovara kao sa stvarnom osobom ne obazirući se na one koji zaista stvarno postoje oko nje. *Alabama* je drama koja govori o posljedicama puknuća onog balona gnjeva, osjećaja nepravde koji se akumulira radi jedne šire, globalne nepravde, nejednakosti, a koju mlađi ljudi sve teže podnose uzimajući pravdu u svoje ruke. Tako i Goran – glavni lik *Alabamae*, sedamnaestogodišnji mladić, imigrant čiji roditelji pred ludilom rata bježe u ralje jednog drugog, predrasudama i mržnjom okupanog svijeta južnjačke Amerike, doživljava slom radi kojeg planski vrši pokolj u jednom trgovackom centru u državi Alabami, da bi u samoj drami došli do trenutka kada gledamo život njegove obitelji koja se posramljena vratila natrag u Hrvatsku pokušavajući sastaviti svoj, u krhotine razoren, život.

„Alabama“ je do sada jedina predstava koju ste režirali dva puta. Šta Vas je podstaklo da se ponovo vratite ovom delu nakon 11 godina?

Prvi put sam režirao ovaj komad 2010. godine u kazalištu „Gavella“, netom nakon što je *Alabama* osvojila nagradu „Marin Držić“ za najbolji dramski tekst. Jako sam se tom prilikom vezao za njega kao i za djelo njegovog autora Davora Špišića, jer sam u njemu prepoznao onu rijetku crtu humanosti i nježnosti koju danas tako rijetko susrećemo u kazalištu. Ovo je drama koja govori o miru, o pomirenju, ona konkretno postavlja putokaz prema točki mira do koje se može doći isključivo kroz oprost. Ta je tema jednako bila aktualna danas kao i prije deset godina. No činjenica jest da kroz svo to vrijeme frustracija, gnjev i kolektivni fanatizam nisu nestali, naprotiv, postali su još gorči pa je i zato još jedanput trebalo progovoriti o tome. No glavni razlog mojeg ponovnog odabira ovog komada bio je ambient u kojem glumci Virovitičkog kazališta žive ovaj komad – Slavonija, ona autentičnost kroz koju se upravo u Virovitici moglo doći do potpunog prepoznavanja onog suptilnog sloja logike mentaliteta iz koje progovara sam autor, takoder Slavonac. I to je zaista uspjelo. U ovoj Virovitičkoj verziji predstave postoji zaista jedna potpuna razina autentičnosti, najviša moguća razina istinitosti.

Predstava se bavi širokim spektrom tema, uključujući etiku, moral, nasilje, diskriminaciju, porodične odnose i socijalne nejednakosti. Koliko Vam je bilo izazovno da uskladite sve te različite motive tokom rada na predstavi?

Mnoge stvari uskladivale su se same od sebe. Predstavu smo iznijeli s velikom lakoćom, u velikoj ljubavi i međusobnom poštovanju. Mislim da je to izrodilo predstavom u kojoj glumci zaista izvlače najbolje iz sebe. Takve se stvari mogu dogoditi

Dario Harjaček

samo na način da se komunikacija tijekom procesa događa na jedan iskren i otvoren način. Za ovakvu vrstu rada potrebno je izložiti svoje srce bez uzmicanja

Kakvo je Vaše iskustvo saradnje Virovitičkim ansamblom? Da li biste posebno izdvojili neku anegdotu sa proba?

Često radim u virovitičkom kazalištu i smatram se na neki način dijelom tog kazališta. Radi toga glumce u Virovitici iskreno smatram svojim bliskim prijateljima. To je ona početna platforma iz koje u predstavu uvijek unosite sve što u određenom trenutku možete dati. Volim tih nekoliko mjeseci provesti u Virovitici. Ovdje se zaista osjećam sjajno. *Alabama* je nastala u vrlo specifičnim okolnostima covid-krize kada je odnos prema prisnosti, prije svega onoj fizičkoj, bio poremećen do temelja i još se dan-danas nosimo s posljedicama tog otuđenja. Probe su se odvijale pod maskama, a na samoj premijeri moglo je biti svega četrdeset gledatelja. Drago mi je da je predstava preživjela taj prvi val koji joj je bio izuzetno nesklon.

U kakvim predstavama Vi lično najviše uživate?

U posljedne vrijeme najviše se volim posvetiti onoj tvrdokornoj dramskoj predstavi, predstavi koja započinje dobro napisanim dramskim tekstom, a njezin život niče iz pomne analitičnosti rada na relaciji redatelj-glumac, a koja ne može postojati bez vrhunskog inputa scenografa, kostimografa, skladatelja, stolara, postolara, krojača, scenske tehnike. U zadnje me vrijeme istinski zanima povratak onoj esenciji teatra – priči, ljudskim odnosima, jer mi se čini da se teatar često gubi u silnim površnostima i potragama za sadržajem koji sve teže komunicira s publikom, a vrlo često i dobrim ukusom

Situacija u kulturi je godinama na nezavidnom nivou, međutim, uprkos svim krizama i ove godine se održava festival posvećen Joakimu Vujiću. Šta očekujete od 18. Joakimfest-a, koji se ove godine održava pod motom „Iluzije u ogledalu stvarnosti“ i kako ga vidite u budućnosti?

Ne znam dovoljno o festivalu da bih mogao odgovoriti na to pitanje. Imam sjajna iskustva vezana uz sudjelovanje u žiriju festivala „Bez prevara“ u Užicu i mogu reći da sam tamo istinski uživao u predivnim razgovorima o teatru. U tom smislu volio bih i da Vaš festival bude mjesto zanimljivih susreta i otvorenog, sračnog i iskrenog razgovora o važnim temama koje se tiču kazališta danas. Mislim da je to ono najbitnije za život svakog festivala – komunikacija, razgovor s povodom.

Sa rediteljem razgovarala: Milica Mutavdžić

VEČERAS NA REPERTOARU / 11. OKTOBAR / 20:00

Davor Špišić **ALABAMA**

Režija: Dario Harjaček Trajanje: 90'

Produkcija: Kazalište Virovitica / Hrvatska

Dramatizacija: Dora Golub

Scenografija: Vesna Režić

Kostimografija: Larisa Vukić

Kompozitor: Damir Šimunović

Dizajn svetla: Domagoj Garaj

Fotografija: Saša Pjanić

Igraju: Blanka Bart, Goran Vučko, Mijo Pavelko, Monika Lanšćak, Snježana Lančić, Draško Zidar, Goran Košić

Prijestupi i kazne Špišićeve *Alabama*

Predstava o kojoj upravo čitate započinje muzičkom parafrazom pjesme Alabama Song autora Bertolta Brehta i Kurta Vajla, naknadno popularizirane obradama Dorsa i Dejvida Bouvija. Osim očitih referenci na brehtovsko političko i društveno angažirano poimanje kazališta te anti-autoritativnu rok supkulturnu, *Alabama Song* svoju poveznicu s našom inscenacijom Špišićeve drame pronalazi i u još jednom detalju.

Isti onaj viski što ga je u spomenutoj pjesmi Džim Morison zazivao s pozornice u razdoblju hipi pokreta itekako je prisutan i u našoj predstavi, i to u vidu kutije američkog Džek Danijelsa u kojoj majka nekadašnjeg masovnog ubojice Gorana čuva sinovljev pepeo.

...

Ne treba pritom zaboraviti da je *Alabama*, u svojoj osnovi, drama o nasilju jedne velike države nad malim državama – drama o klasnom nasilju koje se brutalno provodi i cirkulira na makro i mikro razinama neoliberalno kapitalističkog društvenog ustroja. Tragedija Špišićevog hrvatsko – američkog Raskolnjnikova i njegove nesretne obitelji zorno pokazuje bol višestrukog duhovnog zastranjivanja i fizičkog gubitka „sina razmetnog“, no ona ujedno i p(r)okazuje nemogućnost konkretnog političkog djelovanja Gorana kao nemoćnog subjekta, pukog kotačića u stroju. Odgovarajući nasiljem na svoju ulogu žrtve, on tim činom tek perpetuirala destruktivnu cikličnost sustava protiv kojega ne nalazi odgovarajuća sredstva. Ni iskupljujuća majčinska ljubav ovdje ne nudi konačno rješenje – naime, *Alabama* je itekako i drama o Ruži, Goranovoj majci, čija su posesivnost i simbiotska povezanost sa sinom imale svoju tamnu stranu dugo prije njegovog terorističkog napada i smrti.

Naposljeku, unatoč buci i bijesu, *Alabama* je drama o društvenom sloju kojem se, u pomalo patrnizirajućim navalama simpatije, u kolokvijalnom govoru često tepa nazivajući ih se „malim ljudima“. Špišić svakodnevnicu obitelji Burić i povremenih prolaznika u njihovom životu, gotovo svih odreda malih ljudi koji „preko crte želete, ali ne smeju“, oslikava toplim kolorom koji povremeno podsjeća na prizore iz djela kakvog filmaša razdoblja talijanskog neorealizma. Radnički angst *Alabama* usmjerava pažnju gledališta upravo na njih, njihovu razapetost između životarenja u vlastitoj državi i životarenja u imigraciji, te na nužnost osnaživanja njihove vidljivosti u javnom prostoru kao i inzistiranja na promjeni njihove društvene pozicije. Naime, s gorko-slatkim hepiendom ili bez njega, Špišićeva drama jasno upućuje na činjenicu da Gorani Burići nikad ne nastaju sami od sebe.

Dora Golub

**18. Međunarodni pozorišni festival Joakimfest
Iluzije u ogledalu stvarnosti
10–17. oktobar 2023.**

GLAVNI PROGRAM

HASANAGINICA

10. oktobar / 20.00 časova

ALABAMA

11. oktobar / 20.00 časova

SAN O ZAVIČAJU

12. oktobar / 20.00 časova

NAŠ RAZRED

13. oktobar / 20.00 časova

BILO JEDNOM NA BRIJUNIMA

15. oktobar / 20.00 časova

ŠTO NA PODU SPAVAŠ

16. oktobar / 20.00 časova

PREDSTAVA U ČAST NAGRAĐENIH

UOBRAŽENI BOLESNIK

17. oktobar / 20.00 časova

PRATEĆI PROGRAM

Promocija knjige Joakim Vujić – sabrane drame,
priredila Isidora Popović, u izdanju Sterijinog pozorja
11. oktobar / 19.00 časova

Promocija monografije Milan Gutović Tatjane Nježić
13. oktobar / 19.00 časova

TIM 18. JOAKIMFESTA

Direktor 18. Joakimfesta i Knjaževsko-srpskog teatra:
Mladen Knežević

Selektor 18. Joakimfesta:
Dr Miroslav Radonjić

Izvršni producent:
Vojo Lučić

Tehnička koordinatorka:
Ana Kolbjanova

Odnosi sa javnošću i marketing:
Jovana Perić

Organizator:
Bojan Ilić

Vizuelni identitet:
Milena Vučković

Katalog i bilten festivala:
Urednica: Damjana Jovanović
Novinarka: Milica Mutavdžić
Dizajn i prelom: Milena Vučković
Prevod: Boris Tiosavljević (eng/sr)

Moderator – prateći program:
Nenad Glišić

Veb administrator:
Damjana Jovanović

Foto:
Nenad Borisavljević

Tehnička podrška:
Nenad Miloradović

Ekipa tehničke:
Vladan Brkić, Zoran Stevanović, Strahinja Đorđević,
Marija Vujičić, Saša Đorđević, Nikola Manić, Saša
Radivojević, Ivan Filipović, Dobrica Andrić, Zoran
Jokanović

Administrativno-pravni poslovi:
Svetlana Borković, Nadica Ognjanović

Računovodstveni poslovi:
Danijela Milenković, Snežana Nedeljković, Danijela
Stević, Snežana Ristić

Domaćini trupa:
Ana Kolbjanova, Saša Pilipović, Bogdan Milojević,
Bojan Ilić, Milica Majstorović, Milica Đorđević

Biletarnica:
Milica Đorđević

Razvodnice:
Emilija Savić, Milica Savić, Teodora Stanojević,
Aleksandra Dačović, Jovana Rakicević

Volonteri/ke:
Zahvaljujemo se volonterima Kancelarije za mlade
Kragujevac.

